

SỞ GD & ĐT NGHỆ AN
CỤM TRƯỜNG THPT YÊN THÀNH
LẦN 1 (17, 18/9/2022)

ĐỀ THI KSCL HỌC SINH GIỎI CẤP TỈNH
NĂM HỌC 2022-2023
Môn thi: Ngữ văn 12 – Bảng A
Thời gian: 150 phút (không kể giao đề)

Câu 1 (8,0 điểm):

Một lời bất cần có thể gây bất hoà.

Một lời độc ác có thể làm hỏng cả một cuộc đời.

Một lời đúng lúc có thể làm giảm căng thẳng.

Một lời yêu thương có thể đem lại hạnh phúc...

(Dẫn theo *Bài học vô giá* – Mai Hương, Chí Thành biên soạn, tr.123, Nxb thế giới, 2018)

Anh/Chị hãy viết một bài văn bàn về *sức mạnh của lời nói* trong cuộc sống chúng ta.

Câu 2 (12 điểm):

“Thơ chẳng ai giống ai, chẳng ai mong muốn giống ai và không có lối đi nào chung cho hai nhà thơ cả.” (Thanh Thảo, *Mười năm công thơ leo núi*, Tr. 66)

Bằng sự hiểu biết của anh/ chị về thơ ca hiện đại Việt Nam trong chương trình Ngữ văn THPT, hãy làm sáng tỏ nhận định trên.

- Hết -

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:.....SBD:.....

A. YÊU CẦU CHUNG:

1. Bài làm của thí sinh thể hiện được kiến thức văn học và xã hội đúng đắn, sâu rộng; kỹ năng làm văn tốt: bố cục rõ ràng, kết cấu chặt chẽ, diễn đạt trong sáng, giàu hình ảnh và sức biểu cảm, ít mắc lỗi về chính tả, ngữ pháp...
2. Hướng dẫn chấm thi chỉ nêu một số nội dung cơ bản, định tính chứ không định lượng. Giám khảo cần hết sức linh hoạt khi vận dụng hướng dẫn chấm, không chỉ đánh giá kiến thức và kỹ năng mà còn chú ý đến thái độ, cảm xúc, tình cảm của người viết. Cần trọng và tinh tế đánh giá bài làm của thí sinh trong tính chỉnh thể, phát hiện, trân trọng những bài có ý kiến và giọng điệu riêng. Chấp nhận các cách kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lý, có sức thuyết phục.
3. Tổng điểm của toàn bài là 20,0 điểm, cho lẻ đến 0,25. Hướng dẫn chấm cho điểm từng câu, từng ý trên cơ sở đó giám khảo có thể thống nhất định ra các thang điểm cụ thể khác, miễn là hợp lý, đánh giá đúng được năng lực thí sinh.

A. YÊU CẦU CỤ THỂ

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Viết một bài văn bàn về sức mạnh của lời nói trong cuộc sống chúng ta.	8,0
	I. Yêu cầu về kỹ năng:	2,0
	<i>1. Nắm vững kỹ năng, phương pháp làm bài văn nghị luận về một vấn đề tư tưởng, đạo lý.</i> - Biết kết hợp nhuần nhuyễn các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận... - Biết cách triển khai nội dung của vấn đề, có luận điểm rõ ràng, lập luận chặt chẽ, vận dụng được kiến thức xã hội để trình bày quan điểm của mình một cách chặt chẽ, sắc sảo, thuyết phục. Hướng dẫn chấm: <i>Đảm bảo 2 yêu cầu: 0,5 điểm</i> <i>Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25 điểm</i> <i>Không đảm bảo yêu cầu nào: 0 điểm</i>	0,5
	<i>2. Nắm vững kỹ năng trình bày một bài văn</i> - Bố cục rõ ràng, cân đối, mạch lạc - Diễn đạt lưu loát, cảm xúc - Không mắc lỗi chính tả, ngữ pháp, dùng từ Hướng dẫn chấm: <i>Đảm bảo 2-3 yêu cầu: 0,5 điểm</i> <i>Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25 điểm</i> <i>Không đảm bảo yêu cầu nào: 0 điểm</i>	0,5
	<i>3. Khuyến khích những bài viết sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ Hướng dẫn chấm:	1,0

	<i>Đảm bảo 2 yêu cầu: 0,75 -1,0 điểm</i> <i>Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25- 0,5 điểm</i> <i>Không có sự sáng tạo: 0 điểm</i>	
	II. Yêu cầu về nội dung - kiến thức: Thí sinh có thể sắp xếp, trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần hướng tới những nội dung cơ bản sau:	6,0
	1. Hiểu sức mạnh của lời nói <i>Lời nói là những gì con người nói trong một hoàn cảnh giao tiếp cụ thể (để trao đổi thông tin, tình cảm, tư tưởng, mong muốn,...). Ngoài mặt ngữ nghĩa, lời nói còn bộc lộ rõ nhân cách, văn hoá của người nói. Sức mạnh của lời nói là những ảnh hưởng, tác động tích cực hoặc tiêu cực của nó đến người nghe.</i> Hướng dẫn chấm: - <i>Giải thích hợp lý vấn đề cần nghị luận: 0,75-1,0 điểm</i> - <i>Giải thích chưa đầy đủ, chưa rõ ràng: 0,25-0,5 điểm</i> - <i>Giải thích sai vấn đề: Không cho điểm</i>	1,0
	2. Bàn về sức mạnh của lời nói (Thí sinh có những kiến giải riêng của mình miễn là hợp lý nhưng tập trung bàn về ảnh hưởng, tác động của lời nói đối với người nghe) <i>Chẳng hạn:</i> - Sức mạnh của lời nói thật: tạo niềm tin, sự thiện cảm, sự tôn trọng,... - Sức mạnh của lời nói dối: làm mất niềm tin, khiến con người bị quan, chán nản. Nhưng cũng có những lời nói dối nhân ái. - Sức mạnh của lời nói yêu thương: nối chặt tình cảm, khích lệ, động viên, cổ vũ tinh thần con người,... - Sức mạnh của lời nói tàn nhẫn: làm đau đớn, tổn thương con người, có khi định hướng họ bước đi sai lầm trong cuộc đời, có khi huỷ diệt cả tinh thần con người,.. v.v... Hướng dẫn chấm: - <i>Lập luận chặt chẽ, thuyết phục; lý lẽ xác đáng; dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lý lẽ và dẫn chứng: 3,5-4,0 điểm</i> - <i>Lập luận chặt chẽ, thuyết phục; lý lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu: 2,5 – 3,25 điểm</i> - <i>Lập luận chưa chặt chẽ, chưa thuyết phục; lý lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu: 1,0 – 2,25 điểm</i> - <i>Lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục; lý lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp: 0,25-0,75 điểm.</i>	4,0
	3. Bài học nhận thức và hành động - Ý thức rõ ràng về sức mạnh của lời nói để biết nói những lời tử tế, đúng lúc, đúng chỗ “lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau” - Có bản lĩnh trong giao tiếp, biết nói lời phải giữ lấy lời, biết rút lại những lời sai trái, có cách ứng xử khéo léo trong giao tiếp. Hướng dẫn chấm:	1,0

	- Bàn bạc, mở rộng vấn đề hợp lí: 0,75-1,0 điểm - Trình bày chưa rõ ràng: 0,25-0,5 điểm - Không bàn bạc, mở rộng vấn đề: không cho điểm	
2	“Thơ chẳng ai giống ai, chẳng ai mong muốn giống ai và không có lối đi nào chung cho hai nhà thơ cả.” (Thanh Thảo, Mười năm công thơ leo núi, Tr. 66) Bằng sự hiểu biết của anh/ chị về thơ ca hiện đại Việt Nam trong chương trình Ngữ văn THPT, hãy làm sáng tỏ nhận định trên.	12,0
	I. Yêu cầu về kĩ năng:	2,0
	1. Nắm vững kĩ năng, phương pháp làm bài văn nghị luận về một ý kiến bàn về văn học -Biết kết hợp nhuần nhuyễn các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận... -Biết cách triển khai nội dung của vấn đề, có luận điểm rõ ràng, lập luận chặt chẽ, vận dụng được kiến thức lí luận văn học và tác phẩm văn học để trình bày quan điểm của mình một cách chặt chẽ, sắc sảo, thuyết phục. Hướng dẫn chấm: - Đảm bảo 2 yêu cầu: 0,5 điểm - Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25 điểm - Không đảm bảo yêu cầu nào: không cho điểm	0,5
	2. Nắm vững kĩ năng trình bày một bài văn - Bố cục rõ ràng, cân đối, mạch lạc - Diễn đạt lưu loát, cảm xúc; ngôn từ chính xác, trong sáng, tinh tế. - Không mắc lỗi chính tả, ngữ pháp Hướng dẫn chấm: - Đảm bảo 2-3 yêu cầu: 0,5 điểm - Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25 điểm - Không đảm bảo yêu cầu nào: không cho điểm	0,5
	3. Khuyến khích những bài viết sáng tạo. Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ Hướng dẫn chấm: - Đảm bảo 2 yêu cầu: 0,75 -1,0 điểm - Đảm bảo 1 yêu cầu: 0,25- 0,5 điểm - Không có sự sáng tạo: không cho điểm	1,0
	II. Yêu cầu về nội dung	10,0
	1. Giải thích nhận định của Thanh Thảo Thơ chẳng ai giống ai, chẳng ai mong muốn giống ai và không có lối đi nào chung cho hai nhà thơ cả. -> “chẳng ai giống ai...”, “không có lối đi nào chung...” nghĩa là mỗi nhà thơ mang một vẻ riêng, có lối đi riêng, mang dấu ấn cá nhân. Nhận định của Thanh Thảo nhấn mạnh, đề cao cá tính sáng tạo của nhà thơ, của người nghệ sĩ. -> Vẻ riêng, dấu ấn cá nhân của mỗi nhà thơ thể hiện ở nội dung cảm xúc, ở hình thức biểu hiện. Hướng dẫn chấm: - Giải thích hợp lí vấn đề cần nghị luận: 1,75-2,0 điểm	2,0

	- Giải thích chưa đầy đủ: 1,0-1,5 điểm - Giải thích chưa rõ ràng: 0,25-0,75 điểm - Giải thích sai vấn đề: Không cho điểm	
	2. Phân tích, chứng minh nhận định bằng thơ ca hiện đại Việt Nam trong chương trình Ngữ văn THPT: - Thí sinh có thể lựa chọn một hoặc hơn một tác phẩm thơ hiện đại được học trong chương trình để làm sáng tỏ nhận định (Có thể là: <i>Tràng giang</i> – Huy Cận, <i>Vội vàng</i> – Xuân Diệu, <i>Đầy thôn Vĩ Dạ</i> – Hàn Mặc Tử, <i>Từ ấy</i>, <i>Việt Bắc</i> – Tố Hữu, <i>Chiều tối</i> – Hồ Chí Minh, <i>Tây Tiến</i> – Quang Dũng, <i>Đất Nước</i> – Nguyễn Khoa Điềm hay <i>Sóng</i> – Xuân Quỳnh) - Các em có thể có nhiều cách triển khai khác nhau nhưng cần đảm bảo các nội dung sau:	6,0
	2.1. Khái lược lí luận về cá tính sáng tạo của người nghệ sĩ - Bản chất của lao động nghệ thuật là sáng tạo. Trong sáng tạo nghệ thuật không chấp nhận những bản sao, những tác phẩm song sinh, những “lối đi chung”, rập khuôn, máy móc, nhàm chán, đòi hỏi người nghệ sĩ phải tạo lập cho mình một cá tính sáng tạo riêng biệt “không ai giống ai”. - Cá tính sáng tạo biểu hiện ở cách nhìn, cách cảm có tính phát hiện, khám phá, ở hình thức biểu hiện mới mẻ, riêng lạ. - Cá tính sáng tạo đem đến sức sống lâu bền cho tác phẩm và ghi dấu ấn phong cách sáng tác của người nghệ sĩ trong lòng độc giả. Hướng dẫn chấm: - Trình bày rõ ràng, mạch lạc 3 ý nêu trên: 2,0 điểm - Trình bày được 2/3 ý: 1,25 -1,75 điểm - Trình bày được 1 ý: 0,75 – 1,0 điểm - Trình bày ý nhưng không rõ ràng: 0,25-0,5 điểm - Trình bày sai vấn đề hoặc không trình bày: không cho điểm	2,0
	2.2. Về riêng “không ai giống ai” trong nội dung cảm xúc, trong hình thức biểu hiện ở mỗi bài thơ của mỗi nhà thơ (Thí sinh phân tích, chứng minh được về riêng này ở bài thơ/những bài thơ mà các em lựa chọn làm minh chứng. Trong bài làm của mình, các em phải đánh giá, kết luận được dấu ấn cá nhân, đặc điểm phong cách sáng tác của nhà thơ). Hướng dẫn chấm: - Lập luận chặt chẽ, thuyết phục; lý lẽ xác đáng; dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng: 3,5-4,0 điểm - Lập luận chặt chẽ, thuyết phục; lý lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu: 2,5 – 3,25 điểm - Lập luận chưa chặt chẽ, chưa thuyết phục; lý lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu: 1,0 – 2,25 điểm - Lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục; lý lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp: 0,25-0,75 điểm.	4,0
	3. Bình luận nhận định	2,0

	- Đây là một nhận định đúng đắn. - Nhận định có ý nghĩa định hướng cho người nghệ sĩ trong sáng tạo nghệ thuật: phải tạo nên được tiếng nói riêng, đậm bản sắc cá nhân, nhưng “không ai giống ai” không có nghĩa là làm ra sự dị lập, khác biệt mà phải hướng tới Chân-Thiện-Mĩ, phải đem đến cho người đọc những cảm xúc thẩm mỹ dồi dào. - Ý kiến cũng đã định hướng cho cách tiếp cận, thưởng thức tác phẩm nghệ thuật của người đọc: khám phá được vẻ riêng, sự mới mẻ, độc đáo trong phong cách sáng tạo của tác giả. Hướng dẫn chấm: - Bàn bạc, mở rộng vấn đề hợp lí, đảm bảo 3 ý nêu trên: 2,0 điểm - Trình bày 2/3 số ý: 1,0 -1,75 điểm - Trình bày 1/3 số ý hoặc chưa rõ ràng: 0,25-0,75 điểm - Không bàn bạc, mở rộng vấn đề: không cho điểm	
Tổng điểm	Câu 1 + Câu 2	20,0